

Megközelítések

Textilkiállítás a Nemzeti Táncszínház Galériájában

T. Doromby Mária:
Atlantisz (részlet) /
Mária T. Doromby:

Atlantis (detail)
[2005] *laufer-vászon,*
festett, varrott /
'laufer' linen, painted,
sewn [330x100 cm]

■ A Nemzeti Táncszínház Galériája és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége 2014. március 6. és 31. között megrendezett *Megközelítések* című tárlatán nyolc művész rendhagyó textil munkáit láthatta a közönség. Az alkotókban közös, hogy bár mindannyian textilművészek, a képzőművészethez való erős kötődés egyértelműen megfigyelhető munkáikon. Az alkotás folyamán nem elégedtek meg a klasszikus textilművészet adta lehetőségekkel – bár mindezen keretek között is kiválóan mozognak –, hanem azon túllépve, az iparművészeti és képzőművészeti látásmódot ötvözve továbbgondolták a textil új megközelítési és kifejezési lehetőségeit. T. Doromby Mária, Katona Szabó Erzsébet, Kecseti Gabriella, Kecsényi Csilla, Pápai Lívია, Regős Anna és Székelyi Kati munkái mellett nemrég elhunyt kedves kollégájuk, Szalontai Éva művei is ott voltak a bemutatón.

A textilművészet a 20. század folyamán fokozatosan eltávolodott a tradicionális keretektől, alapanyagoktól, felhasználástól és formavilágtól. A század második felében a használati tárgyak készítéséről a hangsúly áttevődött az autonóm textilekre, az utóbbiak középpontjába a szabad műfaji és technikai lehetőségek léptek.

A kiállító művészek mindegyike a hagyományos – szövött vagy festett – textilek készítéséből kiindulva a kísérletezés és a sajátos kifejezőmód keresése folytán jutott el az autonóm műfajig. A képzőművészet szimbolikus megfogalmazása mellett az 1970-es évek végének kísérleti textil és gondolat-textil vonalát viszik tovább. Levetik a textilművészetre évezredek át jellemző szigorú kereteket, a funkció, az anyag és a technikai szigorú kötöttségeket. A hagyomány és az újítás, a különböző technikák és anyagok ötvözése, új utak keresése, az egyéni élethelyzetek és a napjaink kihívásaira adandó válaszok izgalmas feladat elé állítják a világra nyitott, önmaguk megmutatásától nem félő művészeket.

A kiállított alkotásokban első pillantásra közös a ki-

sebb-nagyobb falikép forma, mégis sokszínűek, változatosak. A gyakorlati és reprezentatív funkció helyét az önkifejezés, az érzelmyilvánítás és a kísérletezés foglalta el. A kísérletezés sokszínű lehetőségei az anyag és a készítéstechnika kombinációjában, az anyagszerkezetben, az anyagszerűségben, a sík és tér viszonyában és a pozitív-negatív formákban is felfedezhetőek.

Az alkotások kifejezőerejéhez igazodva az alapanyagok köre, pontosabban azok felhasználási formája is megváltozott: a textil itt visszaszorult kiegészítőnek, hordozóanyagnak, vagy akár csak értelmezési keretnek. Helyét a bőrök, fémdrótok, változatos formában felhasznált papírok, kiszáritott növények, művirágok, szőrök, sőt számítógép-alkatrészek foglalták el. Ér-

→
Katona Szabó Erzsébet:
Kert esőben –
bőrkollázs /
Erzsébet Katona Szabó:
Garden in the Rain.
Leather collage
[2002–2003]
sértésvelúr; egyéni
technika / pork velour,
individual technique
[80x63 cm]

gát, a gyűrődéseket mint mintát veszi górcső alá szabadon lógó *Atlantisz* és keretre feszített *Föld-rajz* képein. A textil anyagában és annak alakíthatóságában rejülő lehetőségek, a gyűrítés, a feszítés, a varrás, a festés technikáinak kombinálása kísérletezésre ösztönözi. *Interferencia* című drótszövése pedig a szövés és csipke alaptechnikáját alapul véve a sík és térbeli felületek összekapcsolódását vizsgálja. A szoborszerű alkotás a vastag fémdrót súlyossága és nehéz megmunkálása mellett légiességet, könnyedséget áraszt. Kiállítási módjától és a fény irányától függően más-más részletei hangsúlyosak.

Katona Szabó Erzsébet visszafogott színvilágú, vékony bőrök csipkézett, aprólékos áttörésével alakítja ki textúráit. Az áttört és sík felületek csoportosítása,

Kelecsényi Csilla:
Én-Kép VI. – assemblage / Csilla Kelecsényi: Self Image, VI. Assemblage
[2007–2010] *kézzel merített papír, talált tárgyak és anyagok, festett, egyéni technika / handmade mould made paper, lost and found objects and materials, painted, individual technique*
[100x70 cm]

demés azonban megjegyezni, ezek az első látásra a textiltől távol álló anyagok – a számítógép elemeinek kivételével – korábban is részét képezték a textilművészetnek. A fémdrótok vékony húzott drót vagy skófiom formájában a szövetek, hímzések, csipkék értékes anyagai voltak. A különböző állati szőrök a hideg ellen védtek kötött, szövött öltözékként és lakástextilként. A bőrökből dekoratív lábbelik, öltözékkiegészítők készültek, a művirágok pedig finom színezetet adtak az öltözékeknek.

A kiállító művészek a textiltechnikák és az új, vagy szokatlan anyagok kombinálásával szép, érdekes, néhol különös alkotásokat hoztak létre. A kiállításban különböző formákban – hol egyértelműen, hol illuzórikusan – felfedezhetjük a nemezelés, a szövés, a festett és a nyomott technikák, sőt még a csipke és az áttört textilek jellegzetességeit is.

T. Doromby Mária alkotásaiban a textil sajátossá-

Kecseti Gabriella:
Lehelet / Gabriella Kecseti: Breath
[2012] *lőszőr, gyapjú, egyéni nemeztechnika / horsehair, wool, individual felt technique*
[65x40 cm]

→
Regős Anna:
Computer kárpit VI. /
Anna Regős:
Computer Tapestry, VI
 [2009] *bronzszövetre*
szegecselt komputer-
panelek, alpaka-
kanalak / computer
panels riveted on
bronze fabric, alpaca
spoons [120x90 cm]

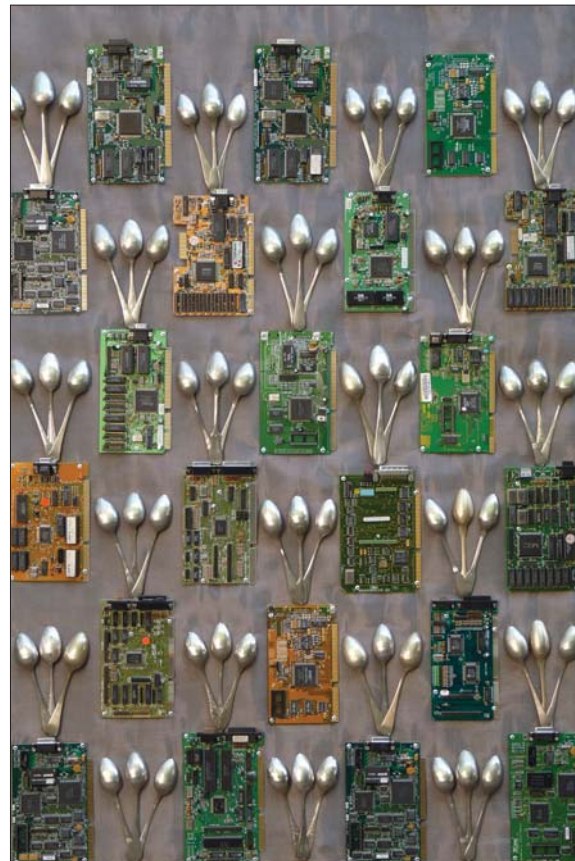
a színes bőrök patchworkszerű alkalmazása adja *A kert emlékezete*, a *Kert esőben* és a *Sűrűség-üresség* nonfiguratív mintáit. A színes bőrökön átfutó vagy a teljes felületen végigfutó áttört minta egységbe tömöríti a képet. Bőrkárpitjai tapintásra finom bársony hatását keltik, akár térelválasztóként mindkét oldalról megvilágítva, akár faliképként alkalmazva.

Kecseti Gabriella a vékonyabb-vastagabb merített papírt használja háttérként képszerű alkotásaihoz. A szőr- és selyemszálak kusza szövédéke az *Összetartozás* és a *Lebelet* absztrakt megformálása. A *Magvetőben* a nemezszerű papíralapból és kusza selyemhálóból kinövő, síkban elhajló fűszálak, kalászkok játsszák a főszerepet.

Kelecsényi Csilla *Szegénység és rózsák* sorozatának a kiállításban bemutatott darabjai egy családi tragédia művészi megformálásai. A merített papír alából mű- és szárított rózsák közül sikoltó arctörödékek, ijedt szemek tűnnek fel segítséget kérve. A puha, nemezhatású alapon az arcrészletek között megfakult rózsák, levérzett virágszirmok, apró mintás szövettörödékek, széttépett újságpapír-darabok fejezik ki a fájdalmat. A képsorozat darabjain folyamatában is követhető érzelmi változásokra a képfelület tagolása, a szürke, fekete színfoltok is ráerősítenek.

Pápai Lívia: Vágás /
Lívia Pápai: Cut
 [2009]
1887-es Breviarium
Romanum lapjai,
szeletelt, sodort,
préselt, festett / pages
from a Breviarium
Romanum of 1887,
sliced, twisted,
pressed, painted
 [100x100x10cm]

Pápai Lívia latin nyelvű zsolozsmáskönyvek apróra vágott, és szerzetesi türelemmel fonallá sodort vékony lapjait használja fel alapanyagként. A szövet szerkezete, a szálak hálózata, annak tér- és síkbeli megfogalmazásai kísérletezésre, változatos alkotások elkészítésére ösztönzik. *Az Idő* egy „fücsomó” kimetszett részletén keresztül ábrázol egy kimerevített időpillanatot. *A Vágásban* az egymáshoz rögzített lenkék formájával mintha a textil alapanyagát alkotta volna meg újra. A *Kendő* című munkájában ezek a vastag, sodrott papírfonalak, már-már zavarba ejtően, szövött textil hatását keltik.

Regős Anna napjaink digitális világába kalauzol el bennünket. *Computer kárpit* faliképeinek középpontjában a fémszálak szövetre applikált számítógép-alkat-

részek állnak. A felhasznált alkatrészek az eredeti funkciójukat elhagyva, sormintaként az alkalmazás közben láthatatlan részeket emelik ki. Mindezeket használati tárgyakkal váltakoztatva, szabályosan ismételve visszatér a megnyugtató, hagyományos szerkesztési elvekhez. Így a beépített tárgyak dekoratív mintaelemekké lényegülnek át.

Szalontai Éva finom és durva textilszálak kusza képét rögzíti a nyomott technikával. Az alapanyagként használt laufer-szövetre fólia- és kézi nyomás keverésével vitte fel az élénk színű mintákat. Textilképeit szívesen egészítette ki vetítéssel és egyéb interaktív elemmel.

Székelyi Kati kollázsait régi színes magazinok, újságok felvágott darabjaiból állítja össze. Papírképeinek aprólékossága, szisztematikus összeállítása, sormintái a szövésre, a rétegzettség által egymásba mosódó so-

Szalontai Éva:
Aranyló textúrák /
Éva Szalontai:
Golden Textures
[2007] *laufer-vászon,*
fóliával nyomott /
'laufer' linen,
foil printed
[120x100 cm]

rokból álló képei az ikat-technikára, finom színei a melírozott fonalakra emlékeztetnek. Kezei alatt a régi, már hulladéknak minősülő színes újságok képeinek árnyalatai festőien érvényesülnek. A részletek aprólékos megfigyelése és a kép egészében való értelmezése újabb felfedezésekhez vezet.

A kiállított alkotások a textil helyét gondolják újra felgyorsult, értékvesztett világunkban. Feszegetik a határokat, a kísérletező kedvről, az önkifejezésről, a megszólalni vágyásról szólnak. A kiállító művészek az ipar- és a képzőművészet határait átlépve, a szükséges kifejezőmódokat, technikákat kölcsönvéve alakítják saját egyéniségükhöz a közös kiindulási pontot, a textilt.

ERDEI T. LILLA
muzeológus

(Meggőzelítések. Válogatás 8 textilművész munkáiból. Nemzeti Táncszínház Galériája, Budapest, 2014. március 6–31.)

A fotókat a művészek bocsátották rendelkezésünkre.

←
Székelyi Kati:
Anzix III. – kollázs /
Kati Székelyi:
Anzix, III. Collage
[2011–2013] *papír;*
egyéni technika /
paper; individual
technique [17x12 cm]